

PL-BY-UA
2014-2020

UMOWA GRANTOWA

Umowa Grantowa nr

o wdrożenie Projektu **[Tytuł Projektu]**

zgodnie z decyzją Wspólnego Komitetu Monitorującego z [rrrr.mm.dd]

dofinansowanego z Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2014-2020 realizowanego w ramach Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa.

MINISTER INWESTYCJI I ROZWOJU Rzeczypospolitej Polskiej,
ul. Wspólna 2/4
00-926 Warszawa, Polska,

pełniący funkcję Instytucji Zarządzającej w ramach Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa (EIS) Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2014-2020 (zwanego dalej „Programem”)

reprezentowanej przez **[imię i nazwisko oraz stanowisko osoby reprezentującej Instytucję Zarządzającą]**,

na podstawie upoważnienia nr z dnia (Załącznik I do niniejszej Umowy)

z jednej strony,
oraz

[Pełna oficjalna nazwa Beneficjenta Wiodącego]
[Status prawny organizacji]
[Urzędowy numer rejestrowy organizacji]
[Pełny oficjalny adres]
[Numer VAT (NIP), dla Beneficjentów będących płatnikami VAT],
("Beneficjent Wiodący"),

reprezentowany przez **[imię i nazwisko oraz stanowisko osoby reprezentującej Beneficjenta Wiodącego]**,

na podstawie upoważnienia nr z dnia (Legal Entities Form, Załącznik II do niniejszej Umowy)

z drugiej strony,
w dalszej części umowy łącznie zwane „Stronami”,

niniejszym uzgadniają, co następuje:

§ 1

DEFINICJE

Dla celów niniejszej Umowy niżej wymienione pojęcia należy rozumieć następująco:

1. **wkład finansowy Wnioskodawcy** – wkład własny Beneficjenta Wiodącego i Beneficjentów w finansowanie całkowitych kosztów projektu, zgodnie z Wnioskiem Aplikacyjnym;
2. **Beneficjent** – podmiot wskazany w Opisie Projektu, uczestniczący w projekcie na warunkach niniejszej Umowy, związany z Beneficjentem Wiodącym na mocy Umowy Partnerskiej dotyczącej realizacji projektu;
3. **poziom dofinansowania** – iloraz wartości dofinansowania unijnego przyznanego na cały projekt i całkowitej wartości kosztów kwalifikowalnych projektu (określonych w Opisie projektu i Budżecie projektu) wyrażony w procentach z dokładnością do drugiego miejsca po przecinku. Poziom dofinansowania nie może przekroczyć 90,00% wartości całkowitych kosztów kwalifikowalnych poniesionych łącznie przez Beneficjenta wiodącego i pozostałych beneficjentów projektu;
4. **dofinansowanie UE** – fundusze pochodzące z UE (Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego – EFRR oraz Europejski Instrument Sąsiedztwa – EIS), przyznane projektowi;
5. **wydatek kwalifikowalny** – wydatki lub koszty poniesione przez Beneficjenta Wiodącego lub przez Beneficjentów w związku z realizacją Projektu w ramach Programu, zgodnie z wymogami kwalifikowalności wynikającymi z niniejszej Umowy, mającymi zastosowanie rozporządzeniami UE, z porozumieniami finansowymi podpisanymi pomiędzy UE a Białorusią i Ukrainą oraz z przepisami krajowymi Beneficjenta, a także zgodnie z dodatkowymi instrukcjami i wyjaśnieniami zawartymi w obowiązujących wersjach Podręcznika Programu;
6. **korekta finansowa** – kwota, o którą pomniejsza się dofinansowanie w przypadku wykrycia nieprawidłowości o charakterze jednostkowym lub systemowym;
7. **koszty pośrednie** – koszty niezbędne do realizacji projektu, które jednakże nie mogą być określone jako specjalne koszty bezpośrednio związane z realizacją projektu i tak zaksięgowane, zgodnie z zasadami kwalifikowalności opisanymi w art. 51 Rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 897/2014 z dnia 18 sierpnia 2014;
8. **wydatek niekwalifikowalny** – każdy wydatek poniesiony niezgodnie z wymogami określonymi w Umowie grantowej i związanych z nią dokumentach;
9. **nieprawidłowości** – wszelkie naruszenia zapisów Umowy grantowej lub obowiązujących przepisów prawa, wynikające z działania lub zaniechania działań przez Beneficjenta Wiodącego lub innego Beneficjenta zaangażowanego w realizację projektu, które spowodowały lub mogły spowodować uszczerbek w budżecie unijnym na skutek ujęcia nieuzasadnionego wydatku w raporcie końcowym z realizacji projektu;
10. **Wspólny Komitet Monitorujący (WKM)** – wspólny komitet odpowiedzialny za monitorowanie stopnia realizacji zadań Programu;
11. **Wspólny Sekretariat Techniczny (WST)** – jednostka ustanowiona przez państwa uczestniczące w Programie, której zadaniem jest wspieranie instytucji programowych;
12. **Beneficjent Wiodący** – podmiot wskazany w Opisie Projektu, który podpisał Umowę Grantową i który odpowiada za finansową i merytoryczną realizację projektu;
13. **Rachunek Beneficjenta Wiodącego** – rachunek bankowy, na który przekazywane jest dofinansowanie UE, wskazany w Załączniku V do Umowy;

14. **Instytucja Zarządzająca (IZ)** – władza/instytucja powołana przez państwa uczestniczące jako odpowiedzialna za zarządzanie Programem;
15. **Wytyczne do weryfikacji wydatków** – dokument przyjęty przez Wspólny Komitet Monitorujący przedstawiający zasady dotyczące obowiązków audytorów oraz rodzaj i zakres weryfikacji;
16. **Umowa Partnerska** – umowa zawarta pomiędzy Beneficjentem Wiodącym a Beneficjentem (lub Beneficjentami), określająca wspólne prawa i obowiązki związane z realizacją projektu oraz system inspekcji i kontroli po zakończeniu projektu;
17. **Dokumenty programowe** – dokumenty zatwierdzone przez Wspólny Komitet Monitorujący, precyzujące zasady realizacji zadań Programu;
18. **Dokumenty projektu** – kopia Umowy grantowej wraz ze wszystkimi załącznikami, do celów krajowego zatwierdzenia i rejestracji projektów;
19. **Podręcznik Programu** – Podręcznik Programu dla drugiego naboru wniosków w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2014-2020 przyjęty przez Wspólny Komitet Monitorujący, przedstawiający zasady przygotowania, wdrażania, monitorowania, zarządzania finansowego, płatności i trwałości projektu. Beneficjent Wiodący będzie miał dostęp do aktualnej wersji Podręcznika Programu i będzie niezwłocznie informowany poprzez stronę internetową Programu www.pbu2020.eu o wszelkich zmianach tego dokumentu;
20. **strona internetowa Programu** – www.pbu2020.eu;
21. **projekt** – szereg działań zdefiniowanych i zarządzanych w odniesieniu do celów, produktów, rezultatów oraz wpływów, które muszą być osiągnięte w określonym z góry czasie i przy określonym budżecie, zgodnie z zapisami Umowy grantowej, realizowanych w ramach Programu;
22. **koszty personelu** – koszty personelu zatrudnionego przez Beneficjentów, bezpośrednio zaangażowanego w realizację projektu, rozliczane w ramach linii budżetowej: Koszty personelu.

§ 2

CEL UMOWY

1. Celem niniejszej Umowy jest przyznanie przez Instytucję Zarządzającą dofinansowania (grantu) na realizację projektu zgodnie z Opisem Projektu (Załącznik III), Budżetem Projektu (Załącznik IV). W szczególności Umowa określa prawa i obowiązki Stron w zakresie realizacji projektu.
2. Beneficjent Wiodący otrzyma dofinansowanie zgodnie z zapisami niniejszej Umowy, składającej się z przywołanych powyżej przepisów oraz załączników, z którymi Beneficjent Wiodący zapoznał się i które zaakceptował.
3. Beneficjent Wiodący przyjmuje dofinansowanie i zobowiązuje się do realizacji Projektu na własną odpowiedzialność.
4. Podczas realizacji Projektu oraz w okresie trwałości, o którym mowa w Podręczniku Programu, Beneficjent Wiodący będzie działać zgodnie z:
 - 1) przepisami prawa UE i prawa krajowego, którym Beneficjent Wiodący podlega, w tym w szczególności:
 - a. Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 232/2014 z dnia 11 marca 2014 r. ustanawiającego Europejski Instrument Sąsiedztwa (EIS);

- b. Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 236/2014 z 11 marca 2014 r. ustanawiającego wspólne zasady i procedury wdrażania unijnych instrumentów na rzecz finansowania działań zewnętrznych;
- c. Rozporządzeniem Wykonawczym Komisji (UE) nr 897/2014 z 18 sierpnia 2014 r. ustanawiającym przepisy szczegółowe dotyczące wdrażania programów współpracy transgranicznej finansowanych na podstawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 232/2014 ustanawiającego Europejski Instrument Sąsiedztwa (zwanym dalej „RW”);
- d. Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 966/2012 z dnia 25 października 2012 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 1605/2002;
- e. Rozporządzeniem delegowanego Komisji (UE) nr 1268/2012 z dnia 29 października 2012 r. w sprawie zasad stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 966/2012 w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii;
- f. Rozporządzeniem Rady (WE, Euratom) nr 2988/95 z dnia 18 grudnia 1995 r. w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich (zwanym dalej Rozporządzeniem 2988/95);
- g. przepisami krajowymi dotyczącymi ochrony danych osobowych;
- h. właściwym ustawodawstwem krajowym i unijnym w sprawie zamówień publicznych i pomocy publicznej;
- i. innymi mającymi zastosowanie przepisami prawa krajowego, takimi jak prawo pracy, prawo podatkowe, prawo ochrony środowiska, itp.;

2) aktualnymi wersjami dokumentów Programu, w tym w szczególności:

- a. Wspólnym Programem Operacyjnym dla Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2014-2020 EIS;
- b. Podręcznikiem Programu dla drugiego naboru wniosków Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2014-2020 EIS;
- c. Wytycznymi do weryfikacji wydatków;

3) umowami międzynarodowymi, w tym w szczególności:

- a. Umową Ramową pomiędzy Komisją Wspólnot Europejskich a Rządem Republiki Białorusi podpisaną 18 grudnia 2008 r.;
- b. Umową Ramową pomiędzy rządem Ukrainy a Komisją Wspólnot Europejskich podpisaną 12 grudnia 2006 r.;
- c. Porozumieniem Finansowym zawartym między Ukrainą a Unią Europejską (19 grudnia 2016) oraz Republiką Białorusi a Unią Europejską (28 grudnia 2016).

4) właściwymi przepisami krajowymi.

- 5. Beneficjent Wiodący niniejszym oświadcza, że przyjął do wiadomości i zaakceptował przywołane powyżej dokumenty oraz że przyjmuje do wiadomości sposób publikacji tych dokumentów wraz z późniejszymi ich zmianami.
- 6. Beneficjent Wiodący potwierdza prawdziwość danych wskazanych w Umowie, w tym w Załącznikach, które stanowią jej integralną część.

7. Beneficjent Wiodący zapewni, że wszyscy Beneficjenci będą zobowiązani do przestrzegania przepisów prawa UE i ich prawa krajowego, aktualnych dokumentów Programu oraz właściwych przepisów krajowych, przywołanych powyżej w punkcie 4.

§ 3

UMOWA PARTNERSKA

1. Beneficjent Wiodący reguluje w Umowie Partnerskiej zasady wzajemnej współpracy z Beneficjentami, w szczególności przez określenie zadań i obowiązków wynikających z realizacji projektu, a także obowiązków po zakończeniu projektu. Postanowienia Umowy Partnerskiej nie mogą być sprzeczne z niniejszą Umową.
2. Beneficjent Wiodący przedłoży Umowę Partnerską podpisaną przez wszystkich Beneficjentów Wspólnemu Sekretariatowi Technicznemu najpóźniej w terminie 30 dni od zawarcia niniejszej Umowy. Płatności od Instytucji Zarządzającej na rzecz projektu (na rachunek Beneficjenta Wiodącego) będą realizowane wyłącznie po przedłożeniu właściwej Umowy Partnerskiej.
3. Umowa Partnerska uwzględnia zapisy zgodne z *Minimalnym zakresem Umowy Partnerskiej*, opracowanym przez Instytucję Zarządzającą i udostępnionym Beneficjentowi Wiodącemu na stronie internetowej Programu. Umowa Partnerska musi zawierać m.in. przejrzysty podział zadań i obowiązków w odniesieniu do realizacji projektu oraz postanowienia gwarantujące rzetelne zarządzanie środkami przyznanymi projektowi, w tym uzgodnienia dotyczące zwrotu nienależnie wypłaconych kwot oraz uzgodnienia związane z terminowym przekazywaniem prawidłowych kwot dofinansowania UE między Beneficjentem Wiodącym i pozostałymi Beneficjentami. Umowa Partnerska może zawierać dodatkowe postanowienia uzgodnione pomiędzy Beneficjentem Wiodącym a Beneficjentami w celu realizacji projektu.

§ 4

OKRES WDRAŻANIA PROJEKTU

1. Niniejsza Umowa zaczyna obowiązywać z dniem podpisania przez drugą ze Stron. Beneficjent Wiodący podpisze Umowę w terminie 30 dni od daty jej otrzymania od Instytucji Zarządzającej.
2. Wdrażanie projektu rozpoczyna się:
 - [następnego dnia po podpisaniu Umowy przez drugą ze Stron]
 - [pierwszego dnia miesiąca następującego po dniu wypłaty pierwszej raty zaliczki przez IZ]
 - w innym terminie: [rrrr.mm.dd].....
3. Okres wdrażania wskazany w Załączniku III wynosi [liczba miesięcy] ... miesięcy od podanej powyżej daty rozpoczęcia projektu. Wszystkie działania Projektu należy przeprowadzić w okresie wdrażania; wyjątek stanowią czynności związane z opracowaniem sprawozdania końcowego z uwzględnieniem weryfikacji kosztów, audytu i ewaluacji końcowej, zgodnie z postanowieniami § 6.2.1 Podręcznika Programu.
4. Okres wykonywania niniejszej Umowy kończy się w momencie dokonania przez Instytucję Zarządzającą płatności końcowej i w każdym wypadku najpóźniej w terminie 12 miesięcy od zakończenia okresu wdrażania, wymienionego w § 4.3 powyżej. Postanowienia dotyczące okresu wykonywania Umowy nie wpływają w jakikolwiek sposób na postanowienia dotyczące trwałości ani odzyskiwania należności, określonych zapisami Umowy Grantowej.

§ 5

FINANSOWANIE PROJEKTU

1. Łączny koszt kwalifikowalny Projektu szacowany jest naEUR (słownie: EUR), zgodnie z zapisami Załącznika IV.
2. Instytucja Zarządzająca zobowiązuje się zapewnić finansowanie w maksymalnej wysokości EUR (słownie: EUR), co odpowiada % **(maksymalnie 90%)** szacowanych całkowitych kosztów kwalifikowalnych projektu. Ostateczna wysokość dofinansowania UE zostanie określona zgodnie z zapisami punktów 3 i 4 paragrafu 5 i zapisami paragrafów 6 i 15.
3. Zgodnie z Podręcznikiem Programu, stosuje się następujące zasady:
 - a) <...>% **[maksymalnie 7%]** całkowitych kwalifikowalnych kosztów bezpośrednich określonych zgodnie z zapisami punktów 3 i 4 paragrafu 5 i zapisami paragrafów 6 i 15., wyłączając koszty komponentu infrastrukturalnego, można zadeklarować jako koszty pośrednie;
 - b) Całkowite kwalifikowalne koszty inwestycji (roboty, zakupy) nie mogą przekroczyć 20% ostatecznej kwoty dofinansowania UE.
4. Koszty personelu w projekcie zostaną rozliczone zryczałtowaną kwotą <...> EUR (**maksymalnie 13 000 euro**) z całkowitej kwoty wydatków kwalifikowalnych. Koszty podróży służbowych w projekcie zostaną rozliczone zryczałtowaną kwotą <...> EUR (**maksymalnie 2 000 euro**) z całkowitej kwoty wydatków kwalifikowanych. Zasadność zryczałtowanej kwoty będzie mierzona wskaźnikiem, t.j. złożeniem raportu końcowego, więc w przypadku niezłożenia raportów w terminie kwota ryczałtowa może nie zostać wypłacona przez Instytucję Zarządzającą.
5. Beneficjent Wiodący i Beneficjenci zapewniają wkład finansowy w kwocie co najmniej 10% równowartości szacowanych całkowitych kosztów kwalifikowalnych Projektu, wymienionych w punkcie 1 powyżej. Kwota końcowa określana jest zgodnie z paragrafem 6 i 15.
6. Dodatkowo, Beneficjent Wiodący i Beneficjenci są zobowiązani do pokrycia wszelkich kosztów stanowiących różnicę pomiędzy wszystkimi poniesionymi kosztami a dofinansowaniem UE faktycznie wypłaconym przez Instytucję Zarządzającą. W związku z powyższym, Beneficjent Wiodący i Beneficjenci muszą mieć świadomość, że koszty niekwalifikowalne nie zostaną uznane za wymagane minimum 10% wkładu własnego.

§ 6

PRZEDMIOT UŻYTKOWANIA, KWALIFIKOWALNOŚĆ KOSZTÓW

1. Dofinansowanie jest przyznawane wyłącznie na projekt zatwierdzony przez WKM i opisany w Załączniku III i Załączniku IV.
2. Koszty finansowane zgodnie z § 5 niniejszej Umowy składają się wyłącznie z kosztów kwalifikowalnych wymienionych w Załączniku IV. Ogólne zasady kwalifikowalności kosztów finansowanych z EIS są opisane w art. 48-51 RW. Więcej szczegółowych wymogów, które należy spełnić, aby wydatek został uznany za kwalifikowalny, podano w aktualnej wersji Podręcznika Programu.
3. Celem ani wynikiem projektu nie może być osiągnięcie zysku. Zysk definiowany jest jako nadwyżka wpływów nad kosztami kwalifikowalnymi zatwierdzonymi przez Instytucję Zarządzającą, gdy złożono wniosek o płatność końcową.

§ 7

OGÓLNE ZOBOWIĄZANIA

1. Beneficjent Wiodący realizuje projekt na własną odpowiedzialność, zgodnie z Załącznikami III i IV oraz ze wszystkimi właściwymi dokumentami, wyszczególnionymi w § 2, aby osiągnąć przedstawione w nich cele. Projekt może podlegać zmianom zgodnie z zapisami § 9.
2. Beneficjent Wiodący zapewnia, że projekt jest realizowany zgodnie z właściwymi wymogami prawnymi i innymi wymogami wynikającymi z obowiązującego prawa, oraz że uzyskane zostały wszystkie konieczne pozwolenia i zgody.
3. Beneficjent Wiodący realizuje projekt zgodnie z postanowieniami niniejszej Umowy, z należytą starannością, wydajnością i z zachowaniem przejrzystości oraz zgodnie z najlepszymi praktykami w dziedzinach, których projekt dotyczy. W tym celu Beneficjent Wiodący zapewni zasoby finansowe, ludzkie i rzeczowe konieczne do realizacji projektu, jak to określono w Załączniku III.
4. Beneficjent Wiodący odpowiada za realizację całego projektu. Zapewnia, że koszty przedstawione przez Beneficjentów projektu zostały poniesione w celu jego realizacji i są zgodne z działaniami przypisanymi każdemu z Beneficjentów, tak jak to opisano w Załączniku III i Załączniku IV oraz w Umowie Partnerskiej. Sprawdza, czy koszty przedstawione przez Beneficjentów uczestniczących w projekcie zostały zweryfikowane przez audytorów, zgodnie z zapisami § 15 niniejszej Umowy.
5. Beneficjent Wiodący reprezentuje Partnerstwo. Beneficjent Wiodący odpowiada za niezwłoczne dokonywanie przelewów odpowiednich kwot transz dofinansowania na rzecz Beneficjentów, zgodnie z postanowieniami Umowy Partnerskiej.
6. Beneficjent Wiodący zapewnia, że zadeklarowane koszty projektu lub jego części nie zostały już wcześniej sfinansowane z budżetu UE ani innych źródeł.
7. Dofinansowanie w ramach projektu nie może obejmować działań podejmowanych w ramach pomocy publicznej, zgodnie z postanowieniami Rozporządzenia Komisji (UE) nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 roku uznającego niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz. UE L 187/1, 26.6.2014) oraz pkt. 2, Rozdział 10 Tytuł IV Układu o stowarzyszeniu między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi z jednej strony, a Ukrainą z drugiej strony. Koszty działań obejmujących pomoc publiczną są kosztami niekwalifikowalnymi w projekcie.
8. Beneficjent Wiodący wybiera audytora i zapewnia, że Beneficjenci uczestniczący w projekcie wybiorą audytorów do weryfikacji wydatków zanim raport końcowy, zdefiniowany w § 16, zostanie złożony do WST, zgodnie z procedurami określonymi w *Wytycznych do weryfikacji wydatków*.

§ 8

INNE ZOBOWIĄZANIA

1. Beneficjent Wiodący zobowiązuje się również do niezwłocznego informowania Instytucji Zarządzającej za pośrednictwem Wspólnego Sekretariatu Technicznego o:
 - 1) zaistniałych okolicznościach, uprawniających Instytucję Zarządzającą do zmniejszenia kwoty wypłaty lub do zażądania zwrotu dofinansowania w całości lub w części;
 - 2) wszelkich nieprawidłowościach, podejrzaniach oszustwa lub korupcji lub wszelkich innych problemach, które mogą mieć wpływ na właściwą realizację projektu;

- 3) wszelkich oszczędnościach stwierdzonych w ramach budżetu projektu – na wniosek Instytucji Zarządzającej za pośrednictwem Wspólnego Sekretariatu Technicznego;
 - 4) stopniu realizacji projektu – na wniosek Instytucji Zarządzającej za pośrednictwem Wspólnego Sekretariatu Technicznego, w wyznaczonym terminie.
2. Beneficjent Wiodący podda się czynnościom weryfikacyjnym i audytorskim, które mogą być prowadzone przez Komisję Europejską, Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych, Europejski Trybunał Obrachunkowy, Instytucję Audytową przy wsparciu ze strony członków Grupy Audytorów, Instytucji Zarządzającej lub Wspólnego Sekretariatu Technicznego, korzystającego z pomocy Kontrolnych Punktów Kontaktowych oraz wszelkich audytorów zewnętrznych, uprawnionych do weryfikowania wydatków poniesionych w ramach projektu. Beneficjent Wiodący podejmie wszelkie konieczne działania naprawcze w terminach określonych w liście wniosków i zaleceń pokontrolnych/poaudytowych. Beneficjent Wiodący zapewni podjęcie przez Beneficjentów kroków mających na celu ułatwienie takich weryfikacji i kontroli oraz podjęcie wszelkie dotyczące ich czynności naprawcze. Czynności kontrolne, o których mowa powyżej, mogą być realizowane w okresie do 5 lat od daty końcowej płatności na rzecz Programu.

§ 9

ZMIANY W UMOWIE

1. W przypadku potrzeby zmiany Partnerstwa, zatwierdzonego Opisu Projektu lub alokacji w ramach Budżetu Projektu (Załącznik III, Załącznik IV), Beneficjent Wiodący musi uzyskać zgodę Instytucji Zarządzającej lub Wspólnego Sekretariatu Technicznego na wprowadzenie tej zmiany.
2. Z wyjątkiem przypadków wyszczególnionych w pkt 3. i 4. niniejszego artykułu, wszelkie zmiany Umowy, w tym jej Załączników, wymagają sporządzenia na piśmie w formie aneksu. Zmiany niniejszej Umowy mogą być wprowadzane wyłącznie w okresie jej wykonywania. Jeżeli zmiana jest wnioskowana przez Beneficjenta Wiodącego, to musi on przedłożyć wniosek o taką zmianę Instytucji Zarządzającej poprzez Wspólny Sekretariat Techniczny w terminie co najmniej 30 dni przed datą wejścia takiej zmiany w życie, z wyjątkiem sytuacji, gdy wystąpią szczególne okoliczności, odpowiednio uzasadnione i udowodnione przez Beneficjenta Wiodącego i zaakceptowane przez Instytucję Zarządzającą.
3. Jeżeli zmiana Budżetu (Załącznik IV) lub Opisu Projektu (Załącznik III) nie wpływa na podstawowy cel Projektu, a wpływ finansowy takiej zmiany jest ograniczony do przesunięć pomiędzy pozycjami tej samej głównej linii budżetowej, w tym do usunięcia lub wprowadzenia pozycji, lub przesunięć pomiędzy głównymi liniami budżetowymi i wymaga zmiany o 15% lub mniej pierwotnie wprowadzonej kwoty (lub zmienionej na mocy aneksu) w stosunku do każdej objętej zmianą głównej linii budżetowej dla kosztów kwalifikowalnych, to Beneficjent Wiodący może wprowadzić zmiany do Budżetu i niezwłocznie pisemnie poinformować o tym fakcie Instytucję Zarządzającą poprzez Wspólny Sekretariat Techniczny. Metody tej nie można stosować do wprowadzania zmian w linii budżetowej obejmującej koszty osobowe, koszty podróży i koszty administracyjne. Beneficjent Wiodący informuje o zmianach Instytucję Zarządzającą zgodnie z procedurami opisanymi w Podręczniku Programu. Instytucja Zarządzająca zastrzega sobie prawo do odrzucenia wprowadzonych zmian w przypadku, gdy nie są one zgodne z zasadami kwalifikowalności Programu lub gdy nie spełniają warunków zmian niewymagających podpisania aneksu do umowy.

4. Informacje na temat zmiany adresu, numeru rachunku bankowego lub audytora mogą być bezpośrednio zgłaszane, bez uszczerbku dla przysługującego Instytucji Zarządzającej prawa sprzeciwu wobec wyboru rachunku bankowego dokonanego przez Beneficjenta Wiodącego lub wyboru audytorów, dokonanego przez Beneficjenta Wiodącego i Beneficjentów.

§ 10

ODPOWIEDZIALNOŚĆ I ZOBOWIĄZANIA

1. Beneficjent Wiodący ponosi wobec Instytucji Zarządzającej odpowiedzialność za:
 - 1) zapewnienie wypełnienia przez Beneficjentów uczestniczących w Projekcie ich obowiązków przewidzianych postanowieniami niniejszej Umowy poprzez podpisanie Umowy Partnerskiej;
 - 2) naruszenia przez Beneficjentów uczestniczących w Projekcie ich zobowiązań przewidzianych postanowieniami niniejszej Umowy w taki sam sposób, jak za własne naruszenia.
2. Beneficjent Wiodący ponosi całkowitą odpowiedzialność finansową i prawną za Projekt oraz za Beneficjentów uczestniczących w Projekcie.
3. Jeżeli Instytucja Zarządzająca żąda zwrotu środków dofinansowania na mocy postanowień niniejszej Umowy, to Beneficjent Wiodący ponosi odpowiedzialność wobec Instytucji Zarządzającej za całkowitą kwotę tych środków.
4. Beneficjent Wiodący przyjmuje wyłączną odpowiedzialność wobec stron trzecich, w tym odpowiedzialność za szkody lub uszkodzenia ciała poniesione przez nie w jakikolwiek sposób podczas realizacji Projektu. Beneficjent Wiodący zwalnia Instytucję Zarządzającą z wszelkiej odpowiedzialności, związanej z wszelkimi roszczeniami lub pozwami złożonymi w wyniku naruszenia zasad lub przepisów przez Beneficjenta Wiodącego lub jednego z Beneficjentów lub w wyniku naruszenia praw trzeciej strony.
5. Niezależnie od okoliczności ani z jakiegokolwiek przyczyny Instytucja Zarządzająca nie może odpowiadać za szkody majątkowe lub uszkodzenia ciała członków personelu Beneficjenta Wiodącego lub jednego z Beneficjentów podczas realizacji Projektu. Z tej przyczyny Instytucja Zarządzająca nie może przyjąć jakiegokolwiek roszczenia o odszkodowanie ani zwiększyć płatności w odniesieniu do takiej szkody majątkowej lub uszkodzenia ciała.

§ 11

ZAMÓWIENIA

1. Zamówienia w ramach niniejszej Umowy Grantowej należy realizować zgodnie z postanowieniami RW, rozdział 4, pkt 1. Procedury przetargowe na poziomie Projektów (zamówienia w ramach dofinansowania) zależą od narodowości i statusu prawnego Beneficjenta ogłaszającego przetarg.
2. Beneficjenci posiadający siedzibę w Rzeczypospolitej Polskiej muszą postępować zgodnie z polskim prawem zamówień publicznych oraz zasadą konkurencyjności, opisaną w aktualnej wersji Podręcznika Programu.
3. Beneficjenci z Białorusi i Ukrainy muszą stosować się do zasad określonych postanowieniami art. 52.2, 52.3 oraz 53 do 56 RW, zasad krajowych i zasad opisanych w aktualnej wersji Podręcznika Programu, tzn.:
 - 1) zamówienie zostaje przyznane ofercie zapewniającej najlepszy stosunek jakości do ceny lub - zależnie od okoliczności - ofercie na najniższą cenę, przy jednoczesnym wykluczeniu jakiegokolwiek konfliktu interesów;

- 2) powyższe wymogi nie mają zastosowania wobec umów zawieranych przez Beneficjentów z firmami audytorskimi, wybranymi z wykazów zatwierdzonych przez właściwe KPK. W takich wypadkach dopuszczalne jest zastosowanie procedury negocjacyjnej z jednym oferentem.

Beneficjenci posiadający siedzibę w Republice Białoruś lub w Ukrainie mają obowiązek postępowania zgodnie z prawem zamówień publicznych tych państw w przypadkach, gdy jego postanowienia są bardziej restrykcyjne od postanowień RW oraz zasad Programu, a także we wszystkich sprawach nieuregulowanych w RW oraz zasadach Programu.

4. Beneficjenci mają obowiązek postępowania zgodnie z zasadami określonymi w art. 8 i 9 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 236/2014 z dnia 11 marca 2014 r. ustanawiającego wspólne zasady i procedury wdrażania unijnych instrumentów na rzecz finansowania działań zewnętrznych, np. zasady narodowości i pochodzenia.
5. W celu zwiększenia przejrzystości i zapobieżenia korupcji, dokumenty przetargowe stosowane w ramach Projektu muszą zawierać klauzulę antykorupcyjną. Wzór klauzuli antykorupcyjnej udostępniono na stronie Internetowej Programu.
6. Instytucja Zarządzająca, Wspólny Sekretariat Techniczny, Władze Krajowe lub inne właściwe Organy Programowe są uprawnione do uczestnictwa w pracach komisji oceny w przetargu w charakterze obserwatorów.
7. Jeżeli zgodnie z przepisami właściwego prawa krajowego i dyrektyw UE przepisy prawa zamówień publicznych nie mają zastosowania do umów zawieranych w ramach Umowy Grantowej, to Beneficjent Wiodący lub Beneficjenci uczestniczący w Projekcie zapewnią uczciwą konkurencję i równe traktowanie potencjalnych wykonawców.
8. W przypadku naruszenia zasad zamówień publicznych wprowadzona zostanie korekta finansowa. Kryteria ustalania poziomu korekty finansowej do zastosowania, zostały określone przez Instytucję Zarządzającą w *Wytycznych do weryfikacji wydatków*, udostępnionych na stronie internetowej Programu.

§ 12

WSPÓLNE CELE

1. Wspólnym celem Stron Umowy jest walka z korupcją, która zagraża dobremu zarządzaniu i właściwemu wykorzystaniu zasobów potrzebnych dla rozwoju oraz dodatkowo zagraża uczciwej i otwartej konkurencji, opartej o cenę i jakość. Strony deklarują więc swój zamiar połączenia sił w celu walki z korupcją i w szczególności deklarują, że jeżeli ktokolwiek zwróci się o korzyść za podjęcie lub zaniechanie działania, przyjmie obietnicę takiej korzyści lub przyjmie taką korzyść w kontekście zlecenia lub umowy w ramach niniejszej Umowy Grantowej, to osoba taka zostanie uznana za sprawcę czynu zabronionego, który nie może zostać zaakceptowany. Wszelkie faktyczne przypadki tego rodzaju będą stanowić wystarczające podstawy do uzasadnienia wypowiedzenia Umowy Grantowej, anulowania zamówienia lub wyniku postępowania przetargowego lub do podjęcia wszelkich innych działań naprawczych, przewidzianych postanowieniami mających zastosowanie przepisów prawa.
2. Strony Umowy niniejszym uzgadniają, że działania i zamówienia finansowane z funduszy Programu muszą być dostępne dla wszystkich obywateli, w tym osób niepełnosprawnych. Osoby niepełnosprawne powinny uczestniczyć w Projekcie i jego realizacji na równi z innymi osobami. Z tej przyczyny Beneficjent Wiodący zapewnia osobom niepełnosprawnym dostępność informacji o Projekcie oraz - w możliwym zakresie - do wyników Projektu w sposób zgodny z mającym zastosowanie ustawodawstwem.

3. W ramach realizacji Projektu Beneficjent Wiodący zapewnia poszanowanie praw człowieka i mających zastosowanie aktów prawnych, w tym wielostronnych umów dotyczących środowiska, a także uzgodnionych na forum międzynarodowych, podstawowych norm zatrudnienia.

§ 13

KONFLIKT INTERESÓW

1. Beneficjent Wiodący zapewnia podjęcie wszystkich koniecznych środków ostrożności w celu uniknięcia konfliktu interesów w ramach realizacji Projektu i niezwłocznie informuje Instytucję Zarządzającą o wszelkich sytuacjach, jakie stanowią konflikt interesów lub mogą skutkować konfliktem interesów. W przypadku takiego konfliktu Beneficjent Wiodący i/lub Beneficjenci uczestniczący w Projekcie niezwłocznie podejmą wszystkie czynności konieczne do jego rozwiązania.
2. Konflikt interesów występuje, gdy bezstronne i obiektywne wykonanie funkcji jakiejkolwiek osoby w ramach niniejszej Umowy jest lub może być zagrożone z przyczyn związanych z rodziną, życiem uczuciowym, przynależnością polityczną lub narodową, interesem ekonomicznym lub jakimkolwiek innym interesem wspólnym z inną osobą.
3. Instytucja Zarządzająca zastrzega sobie prawo do weryfikacji, czy podjęte środki są właściwe i może w razie konieczności żądać podjęcia dodatkowych działań.
4. Beneficjent Wiodący ma obowiązek zapewnić, by personel wdrażający Projekt, w tym zarządzający Projektem nie znalazł się w sytuacji, która mogłaby skutkować konfliktem interesów. Bez uszczerbku dla jego obowiązków przewidzianych postanowieniami niniejszej Umowy, Beneficjent Wiodący niezwłocznie i bez jakiejkolwiek rekompensaty ze strony Instytucji Zarządzającej spowoduje zastąpienie każdego z członków swojego personelu, który znalazł się w takiej sytuacji.

§ 14

WŁASNOŚĆ I TRWAŁOŚĆ

1. Własność, tytuł oraz prawa własności przemysłowej i intelektualnej będące wynikiem rezultatów Projektu oraz raporty i inne dokumenty dotyczące Projektu przysługują Beneficjentom uczestniczącym w Projekcie zgodnie z Umową Partnerską.
2. O ile Umowa Partnerska nie stanowi inaczej, jeżeli kilku Beneficjentów wspólnie wykona prace generujące produkty i jeżeli ich udziały w wykonaniu takich prac nie mogą zostać określone, to Beneficjentom będzie przysługiwać współwłasność takiego produktu/takich produktów.
3. Towary zakupione na mocy postanowień niniejszej Umowy w czasie realizacji Projektu pozostaną w nieograniczonej dyspozycji Projektu i nie mogą być przenoszone bez uprzedniej zgody Instytucji Zarządzającej sporządzonej na piśmie. Przeniesienie prawa własności jest niedozwolone przez okres 5 lat od zakończenia Projektu z wyjątkiem, gdy Strony Umowy postanowią inaczej.
4. Produkty Projektu będą utrzymywane zgodnie z Opisem Projektu w Załączniku III do niniejszej Umowy przez okres nie krótszy niż 5 lat od zakończenia Projektu.
5. Każdy Projekt zawierający komponent infrastrukturalny, zwróci dofinansowanie jeżeli w ciągu 5 lat od zakończenia Projektu, komponent zostanie zmieniony w sposób wpływający na jego charakter, cele lub warunki funkcjonowania, które mogłyby skutkować uszczerbkiem dla jego oryginalnego przeznaczenia. Kwoty nienależnie

zapłacone w odniesieniu do Projektu zostaną odzyskane przez Instytucję Zarządzającą proporcjonalnie do okresu, w jakim dany wymóg nie został spełniony.

6. Beneficjenci zapewnią wykorzystanie sprzętu zgodnie z celami Projektu w ciągu 5 lat od zakończenia Projektu. Beneficjenci zwrócą współfinansowanie Unii w przypadku, gdy sprzęt zostanie poddany istotnym zmianom w sposób wpływający na jego charakter, przeznaczenie lub warunki realizacji, które mogłyby skutkować uszczerbkiem dla jego oryginalnego przeznaczenia. Kwoty nienależnie zapłacone w odniesieniu do Projektu zostaną odzyskane przez Instytucję Zarządzającą proporcjonalnie do okresu, w jakim dany wymóg nie został spełniony.
7. Beneficjenci będą przechowywać wszystkie dokumenty związane z Projektem przez okres 5 lat od daty płatności końcowej na rzecz Programu. W szczególności będą przechowywać raporty, dokumentację pomocniczą, a także rozliczenia, dokumenty księgowe i wszelkie inne dokumenty, dotyczące finansowania Projektu.

§ 15

PŁATNOŚCI

1. Płatności będą dokonywane przez Instytucję Zarządzającą na podstawie wniosku o płatność. Realizacja pierwszej płatności przez Instytucję Zarządzającą na rzecz Projektu będzie możliwa jedynie po podjęciu decyzji o desygnacji Instytucji Zarządzającej zgodnie z postanowieniami art. 25 RW.
2. Wniosek o płatność zostanie sporządzony przez Beneficjenta Wiodącego zgodnie z Podręcznikiem Programu na podstawie wzoru udostępnionego na stronie internetowej Programu. Wnioski o płatność zostaną przygotowane w języku angielskim, a wnioskowane kwoty będą podane w EUR. Instytucja Zarządzająca będzie dokonywała płatności na rachunek Beneficjenta Wiodącego prowadzony w EUR zgodnie z Formularzem Identyfikacji Finansowej (Załącznik V do niniejszej Umowy). Następująca opcja płatności będzie miała zastosowanie:

Opcja 1

Pierwsza płatność zaliczkowa <.....> **EUR** (słownie: ... EUR) stanowiąca maksymalnie 85% dofinansowania przewidzianego na wdrażanie Projektu, określonego na podstawie Załącznika IV oraz wskazanego w § 5 pkt 2, zostanie wypłacona przez Instytucję Zarządzającą w terminie 30 dni od daty zatwierdzenia przez Wspólny Sekretariat Techniczny prawidłowych dokumentów przedłożonych zgodnie z podpisaną Umową::

- i) wniosku o płatność zgodnego ze wzorem przedstawionym na stronie internetowej Programu;
- ii) Umowy Partnerskiej podpisanej przez wszystkich Beneficjentów zgodnie z § 3;
- iii) decyzji Komisji ds. Międzynarodowej Pomocy Technicznej lub Uchwały Rady Ministrów Republiki Białoruś na temat zatwierdzenia Projektu (zależnie od zastosowanej procedury akceptacji Projektu) – punkt ten ma zastosowanie wyłącznie do projektów z udziałem Beneficjentów białoruskich..

Termin płatności może zostać odroczony w sytuacji, gdy dokumenty dostarczone do Wspólnego Sekretariatu Technicznego wymagają korekty.

Płatność końcowa salda wynikająca z wyliczenia całkowitych wydatków kwalifikowalnych poniesionych w ramach projektu przez cały okres jego wdrażania oraz z wcześniej wypłaconej zaliczki, rozliczona przy uwzględnieniu kwoty określonej na podstawie Załącznika IV i wskazanej w § 5 pkt 2. Będzie ona wypłacona przez

Instytucję Zarządzającą w terminie 60 dni od daty zatwierdzenia przez Wspólny Sekretariat Techniczny prawidłowych dokumentów:

- i) wniosku o płatność zgodnego ze wzorem przedstawionym na stronie internetowej Programu;
- ii) raportu końcowego (część opisowa i finansowa) przedłożonego Wspólnemu Sekretariatowi Technicznemu najpóźniej w terminie 3 miesięcy od zakończenia okresu wdrażania zgodnie z definicją w § 4 niniejszej Umowy;
- iii) certyfikatów weryfikacji wydatków wszystkich Beneficjentów zgodnie z postanowieniami § 16 pkt 3.

Termin płatności może zostać odroczony w sytuacji, gdy dokumenty dostarczone do Wspólnego Sekretariatu Technicznego wymagają korekty lub z powodu braku środków na rachunku bankowym IZ.

Opcja 2

Jeżeli wszystkie czynności związane z Projektem będą zaliczkowane przez Beneficjenta Wiodącego/Beneficjentów, to poniesione koszty zostaną zwrócone przez Instytucję Zarządzającą (ta opcja ma zastosowanie wyłącznie na wniosek Beneficjenta Wiodącego).

Płatność końcowa (jednorazowa): nie więcej niż <.....> EUR (słownie:... EUR), co odpowiada maksymalnie.....% (maksymalnie 90%) całkowitych wydatków kwalifikowalnych poniesionych w ramach projektu w całym okresie jego realizacji, będzie wypłacona przez Instytucję Zarządzającą w ciągu 60 dni od daty zatwierdzenia przez Wspólny Sekretariat Techniczny prawidłowych dokumentów:

- i) wniosku o płatność zgodnego ze wzorem przedstawionym na stronie internetowej Programu;
- ii) raportu końcowego (część opisowa i finansowa) przedłożonego Wspólnemu Sekretariatowi Technicznemu najpóźniej w terminie 3 miesięcy od okresu wdrażania zgodnie z definicją w § 4 niniejszej Umowy Grantowej;
- iii) certyfikatów weryfikacji wydatków wszystkich Beneficjentów zgodnie z postanowieniami § 16 pkt 3.

Termin płatności może zostać odroczony w sytuacji, gdy dokumenty dostarczone do Wspólnego Sekretariatu Technicznego wymagają korekty lub z powodu braku środków na rachunku bankowym IZ.

- 3. Kwoty ryczałtowe zostaną zapłacone Beneficjentowi pod warunkiem osiągnięcia wskaźnika zgodnie z postanowieniami § 5 pkt 4.
- 4. Wszelkie odsetki od zaliczki wypłaconej na rzecz Beneficjenta Wiodącego i przekazanej Beneficjentom nie będą należne Instytucji Zarządzającej i mogą zostać wykorzystane przez Beneficjenta Wiodącego lub przez Beneficjentów na działania. Jednakże dla celów monitorowania, narosłe odsetki należy wykazać w raportach okresowych i w raporcie końcowym. Zaleca się posiadanie nieoprocenowanego rachunku bankowego.
- 5. W następujących okolicznościach weryfikacja wniosków o płatność może zostać zawieszona poprzez powiadomienie Beneficjenta Wiodącego o tym, że:
 - 1) kwota wskazana w jego wniosku o płatność nie jest należna, lub
 - 2) nie dostarczono właściwych dokumentów dowodowych, lub
 - 3) konieczne są wyjaśnienia, zmiany lub informacje dodatkowe do raportów opisowych lub finansowych, lub

- 4) pojawiły się wątpliwości co do kwalifikowalności kosztów i zaistniała konieczność przeprowadzenia dodatkowej kontroli, w tym kontroli na miejscu w celu potwierdzenia kwalifikowalności kosztów, lub
- 5) zaistniała konieczność weryfikacji przypuszczalnych istotnych błędów, nieprawidłowości lub podejrzeń o oszustwo lub korupcję, jakie zostały stwierdzone, lub
- 6) zaistniała konieczność weryfikacji, czy Beneficjent/Beneficjenci naruszył/naruszyli jakiegokolwiek istotne zobowiązania przewidziane postanowieniami niniejszej Umowy, lub
- 7) nie spełniono wymogów dotyczących promocji.

Zawieszenie terminów płatności biegnie od momentu wysłania przywołanego powyżej powiadomienia do Beneficjenta Wiodącego. Nowe terminy zaczynają obowiązywać od daty przyjęcia prawidłowo przygotowanego wniosku o płatność.

Jeżeli, niezależnie od informacji, objaśnień lub dokumentów dostarczonych przez Beneficjenta Wiodącego, wniosek o płatność jest nadal niemożliwy do zaakceptowania lub jeżeli okaże się, że procedura przyznania zamówienia publicznego lub wykorzystania dofinansowania są obciążone istotnymi błędami, nieprawidłowościami, zachodzi podejrzenie oszustwa, korupcji lub naruszenia obowiązków, to Instytucja Zarządzająca może odmówić dalszych działań związanych z płatnością i może wypowiedzieć Umowę w wypadkach przewidzianych postanowieniami § 18. Ponadto Instytucja Zarządzająca może zawiesić płatności w ramach środków zaradczych bez uprzedniego powiadomienia lub zamiast wypowiedzenia Umowy, zgodnie z postanowieniami § 18.

6. Oczywiste błędy (arytmetyczne, pisarskie, itp.) występujące w dokumentach przedłożonych przez Beneficjenta (raporty z Projektu, wnioski o płatność, itp.) mogą być korygowane przez Wspólny Sekretariat Techniczny lub przez Instytucję Zarządzającą po uprzednich konsultacjach z Beneficjentem.
7. W przypadku gdy wartości docelowe wskaźników produktu określone w Opisie Projektu nie zostały osiągnięte, IZ może odpowiednio obniżyć wartość dofinansowania. Jeśli możliwe jest przypisanie kosztu do wskaźnika, kwota redukcji dofinansowania zostanie obliczona przy użyciu proporcji niezrealizowanego wskaźnika produktu do wartości docelowej tego wskaźnika. Jeśli przypisanie kosztu do wskaźnika nie jest możliwe, korekta finansowa zostanie obliczona proporcjonalnie do wartości dofinansowania, przy czym osiągnięcie wskaźnika produktu związanego z kwotami ryczałtowymi jest obowiązkowe, jak stanowi § 5 pkt 4.

§ 16

ZASADY SPRAWOZDAWCZOŚCI

1. Zgodnie z wybraną opcją płatności opisaną w § 15 oraz z Podręcznikiem Programu, Beneficjent Wiodący przedkłada Wspólnemu Sekretariatowi Technicznemu następujące raporty:
 - 1) krótki raport opisowy, obejmujący połowę okresu realizacji Projektu, składany w terminie 21 dni od zakończenia okresu raportowego;
 - 2) raport końcowy (części opisowa i finansowa), prezentujący postępy w realizacji Projektu.
2. Raporty opisowe i finansowe każdego Beneficjenta będą weryfikowane przez audytora, który wystawi certyfikat weryfikacji wydatków. Wszystkie wymogi, procedury i wzory

dokumentów mające zastosowanie do audytorów Projektu zostały przedstawione w Podręczniku Programu oraz *Wytycznych do weryfikacji wydatków*.

3. Certyfikaty weryfikacji wydatków załączone do wniosku o płatność końcową obejmują wszystkie wydatki.
4. Z zastrzeżeniem postanowień art. 58 RW, Instytucja Zarządzająca uzależni każdą płatność od dostępności funduszy przypadających do wypłaty przez Komisję Europejską. Instytucja Zarządzająca będzie dokonywać płatności w EUR.
5. Koszty rzeczywiste poniesione w innych walutach będą przeliczane na EUR zgodnie z kursem wymiany, publikowanym w InforEuro dla miesiąca, w którym takie płatności zostały dokonane. Ryzyko kursów wymiany, wynikające z przewalutowania waluty krajowej na EUR oraz EUR na waluty krajowe będzie ponoszone przez każdego z Beneficjentów.
6. Jeżeli wykonanie niniejszej Umowy jest obciążone istotnymi błędami lub nieprawidłowościami lub oszustwem lub korupcją, zawinionymi przez Beneficjenta Wiodącego lub Beneficjenta, to Instytucja Zarządzająca może odmówić dokonania płatności lub może odzyskać kwoty już zapłacone proporcjonalnie do wagi takich błędów, nieprawidłowości lub oszustwa. Instytucja Zarządzająca może także zawiesić płatności w przypadku podejrzenia lub stwierdzenia błędów, nieprawidłowości lub oszustwa popełnionych przez Beneficjenta Wiodącego lub Beneficjenta w toku realizacji innej umowy, finansowanej z budżetu ogólnego Unii Europejskiej lub EDF, które mogą wywierać wpływ na realizację niniejszej Umowy. Zawieszenie staje się skuteczne w momencie wysłania powiadomienia przez Instytucję Zarządzającą.
7. Jeżeli podczas weryfikacji raportów stwierdzone zostanie naruszenie przepisów krajowych lub UE, lub zasad realizacji projektu określonych w aktualnej wersji Podręcznika Programu (w szczególności w odniesieniu do zamówień publicznych czy potrzeby ochrony zasady konkurencyjności), to odpowiednie koszty mogą zostać uznane za niekwalifikowalne w całości lub w części i mogą zostać pomniejszone w raporcie. Powyższe postanowienie ma zastosowanie także do kosztów poniesionych przed podpisaniem niniejszej Umowy. Kwotę kosztów niekwalifikowalnych, związanych z zamówieniami publicznymi lub ochroną zasady konkurencji należy obliczyć zgodnie z krajowymi przepisami prawa lub zasadami. Jeżeli w danym kraju nie istnieją takie przepisy prawa ani zasady, to kwotę kosztów niekwalifikowanych należy określić na podstawie aktualnego dokumentu dotyczącego korekt finansowych, wystawionego przez Wspólny Sekretariat Techniczny/Instytucję Zarządzającą i Komisję Europejską.

§ 17

ODWOŁANIA

1. Beneficjent Wiodący jest uprawniony do odwołania od wyników pracy audytorów, zgodnie z przepisami prawa krajowego i aktualną wersją Podręcznika Programu. Beneficjent Wiodący składa odwołanie od wyników pracy audytora do Wspólnego Sekretariatu Technicznego.
2. Beneficjent Wiodący jest uprawniony do składania do Instytucji Zarządzającej odwołań od decyzji Wspólnego Sekretariatu Technicznego lub Instytucji Zarządzającej w sprawach skutkujących wypowiedzeniem Umowy, obniżeniem poziomu współfinansowania lub koniecznością zwrotu funduszy zapłaconych przez Instytucję Zarządzającą na mocy postanowień Umowy.
3. Odwołania przywołane w pkt. 1 i 2 są składane przez Beneficjenta Wiodącego do właściwej instytucji na piśmie w terminie 14 dni kalendarzowych od otrzymania danej decyzji przez Beneficjenta Wiodącego.

4. Odwołania składane po terminie określonym w pkt. 3 nie będą rozpatrywane. Informacje na temat nierozpatrzenia odwołania są przysyłane do Beneficjenta Wiodącego w terminie 7 dni kalendarzowych od daty otrzymania odwołania przez właściwą instytucję.
5. Odwołania mogą zostać wycofane w dowolnym czasie przez Beneficjenta Wiodącego. Wycofane odwołania nie będą rozpatrywane.
6. Odwołania złożone w terminie określonym w pkt. 3 są rozpatrywane najpóźniej w terminie 14 dni kalendarzowych od dnia następującego po dacie otrzymania odwołania przez właściwą instytucję.
7. W toku rozpatrywania odwołania Wspólny Sekretariat Techniczny lub Instytucja Zarządzająca mogą przeprowadzić dodatkowe procedury lub żądać dodatkowych dokumentów czy objaśnień, co automatycznie zawiesza bieg terminów, określonych postanowieniami pkt. 4-6. Po przeprowadzeniu dodatkowych procedur czy czynności terminy biegną od początku.
8. Wspólny Sekretariat Techniczny lub Instytucja Zarządzająca informują Beneficjenta Wiodącego o wynikach rozpatrzenia odwołania z podaniem uzasadnienia przyjętej decyzji. Decyzja Instytucji Zarządzającej jest ostateczna.

§ 18.

WYPOWIEDZENIE UMOWY

1. Jeżeli którakolwiek ze Stron uzna, że Umowa nie może być dalej skutecznie lub prawidłowo realizowana, to Strona taka przeprowadzi konsultacje z drugą Stroną. W sytuacji braku zgody co do rozwiązania, każda ze Stron może wypowiedzieć Umowę przez doręczenie powiadomienia o wypowiedzeniu z dwumiesięcznym okresem wypowiedzenia, bez obowiązku zapłaty odszkodowania.
2. Instytucja Zarządzająca może wypowiedzieć Umowę z 7-dniowym okresem wypowiedzenia i bez zapłaty odszkodowania jakiegokolwiek rodzaju:
 - 1) jeżeli Beneficjent Wiodący nie spełni bez uzasadnienia któregokolwiek ze spoczywających na nim obowiązków i po otrzymaniu wezwania na piśmie do spełnienia takich obowiązków nadal ich nie spełni lub nie dostarczy zadowalającego uzasadnienia w terminie 30 dni od daty wysłania takiego pisma;
 - 2) jeżeli Beneficjent Wiodący i Beneficjenci nie zrealizowali Projektu w planowanym okresie wdrażania, wskazanym w § 4 Umowy;
 - 3) jeżeli Beneficjent Wiodący jest w stanie upadłości lub likwidacji, jeżeli jego działalność jest realizowana pod zarządem sądowym, przystąpił do ugody ze swoimi wierzycielami, zawiesił działalność gospodarczą, jest przedmiotem postępowania w takich sprawach lub znalazł się w jakiegokolwiek analogicznej sytuacji, wynikającej z podobnej procedury, przewidzianej przepisami lub regulacjami prawa krajowego;
 - 4) jeżeli Instytucja Zarządzająca posiada dowody poważnego naruszenia obowiązku starannego działania przez Beneficjenta Wiodącego lub przez wszelkie powiązane z nim podmioty lub osoby, przy czym powyższe ma także zastosowanie do Beneficjentów i przedstawicieli Beneficjenta Wiodącego;
 - 5) jeżeli Instytucja Zarządzająca wejdzie w posiadanie dowodów popełnienia przez Beneficjenta Wiodącego lub wszelkie powiązane z nim podmioty lub osoby oszustwa, korupcji, udziału w organizacjach przestępczych czy wszelkich innych czynów zabronionych skutkujących uszczerbkiem dla interesów finansowych Unii

Europejskiej, przy czym powyższe dotyczy także Beneficjentów i przedstawicieli Beneficjenta Wiodącego;

6) jeżeli Beneficjent Wiodący zmieni stan prawny, z wyjątkiem gdy sporządzony zostanie aneks stwierdzający taki fakt;

7) jeżeli Beneficjent Wiodący nie spełni postanowień § 7, 8 oraz 13;

8) jeżeli Beneficjent Wiodący złoży nieprawdziwe lub niekompletne oświadczenia w celu uzyskania dofinansowania przewidzianego postanowieniami Umowy lub złoży raporty, które nie odzwierciedlają rzeczywistości;

9) jeżeli Beneficjent Wiodący nie spełni swoich zobowiązań dotyczących płatności składek na ubezpieczenie społeczne lub płatności podatków zgodnie z przepisami prawa kraju, w którym jest zarejestrowany;

10) jeżeli Instytucja Zarządzająca wejdzie w posiadanie dowodów popełnienia przez Beneficjenta Wiodącego lub wszelkie powiązane z nim podmioty lub osoby istotnych błędów, nieprawidłowości lub oszustwa w toku procedury zamówień publicznych lub wykorzystania dofinansowania, przy czym powyższe dotyczy także Beneficjentów i przedstawicieli Beneficjenta Wiodącego;

W wypadkach przywołanych w ppkt 4), 5) i 10) powyżej termin „wszelkie osoby powiązane” oznacza wszelkie osoby fizyczne, uprawnione do reprezentowania, podejmowania decyzji czy kontroli w odniesieniu do Beneficjenta Wiodącego. Termin „wszelkie podmioty powiązane” oznacza w szczególności wszelkie podmioty, które spełniają kryteria określone w art. 1 Siódmej dyrektywy Rady z dnia 13 czerwca 1983 roku nr 83/349/EWG.

3. Beneficjent Wiodący, który złożył fałszywe deklaracje, popełnił istotne błędy lub nieprawidłowości lub oszustwa, lub dokonał istotnego naruszenia swoich obowiązków przewidzianych postanowieniami Umowy może zostać wykluczony ze wszystkich kontraktów finansowanych przez Instytucję Zarządzającą na okres do pięciu lat od daty stwierdzenia takiego naruszenia, na mocy potwierdzenia w wyniku przeprowadzenia procedury spornej z Beneficjentem Wiodącym. Okres ten może zostać przedłużony do 10 lat w przypadku powtórnego popełnienia takiego przestępstwa w okresie 5 lat od daty przywołanej powyżej.
4. W razie wypowiedzenia Umowy przez Instytucję Zarządzającą w przypadkach określonych postanowieniami § 15, Instytucja Zarządzająca może wnioskować o pełny lub częściowy zwrot kwot już wypłaconych w ramach dofinansowania, proporcjonalnie do ciężaru nieprawidłowości i po umożliwieniu Beneficjentowi Wiodącemu przedstawienia jego własnych spostrzeżeń.
5. W przypadku wypowiedzenia Umowy przez Instytucję Zarządzającą w związku z postanowieniami pkt 2, Instytucja Zarządzająca zwiększy kwoty przypadające do zapłaty na jej rzecz przez dodanie odsetek wyliczonych według stawek określonych w § 19 pkt 4 niniejszej Umowy. Odsetki są naliczane za czas, jaki upłynął od daty faktycznej wpłaty funduszy przez Instytucję Zarządzającą na rachunek bankowy Beneficjenta Wiodącego do daty wypowiedzenia Umowy.
6. Przed lub zamiast wypowiedzenia Umowy, zgodnie z postanowieniami niniejszego paragrafu, Instytucja Zarządzająca może bez uprzedniego powiadomienia zawiesić płatności w ramach podejmowanych środków zaradczych.
7. Ponadto, w przypadku braku realizacji, niewłaściwej realizacji, częściowej realizacji lub opóźnień w realizacji projektu, Instytucja Zarządzająca może, bez uszczerbku dla przysługującego jej prawa wypowiedzenia Umowy, zgodnie z pkt. 1 i 2 powyżej i działając na mocy właściwie uzasadnionej decyzji, pomniejszyć uprzednio przyznane dofinansowanie stosownie do faktycznej realizacji Projektu, zgodnie z warunkami określonymi postanowieniami niniejszej Umowy.

§ 19.

ZWROT FUNDUSZY

1. Jeżeli procedura zamówień publicznych lub wykonanie niniejszej Umowy są obciążone nieprawidłowościami lub oszustwem zawinionym przez Beneficjenta Wiodącego/Beneficjenta lub w przypadku stwierdzenia naruszenia przepisów prawa krajowego lub UE lub zasad realizacji Projektu, Instytucja Zarządzająca otrzyma zwrot kwot już zapłaconych w wysokości proporcjonalnej do wagi takich błędów, nieprawidłowości lub oszustw.
2. Instytucja Zarządzająca dokona korekt finansowych, wymaganych w odniesieniu do indywidualnych lub systemowych nieprawidłowości stwierdzonych w Projekcie lub w Programie. Korekty finansowe będą skutkować wycofaniem w całości lub w części współfinansowania Projektu przez Unię. Instytucja Zarządzająca uwzględni charakter i ciężar nieprawidłowości oraz poniesione straty finansowe i zastosuje proporcjonalną korektę finansową.

Wycofane współfinansowanie nie może być ponownie wykorzystane w Projekcie, który był przedmiotem korekty finansowej, a w sytuacji, gdy korekta finansowa została wprowadzona na skutek systemowej nieprawidłowości - w jakimkolwiek Projekcie, w którym wystąpiła taka nieprawidłowość systemowa.
3. W przypadku gdy nadal istnieje możliwość potrącenia nienależnie wypłaconych kwot niekwalifikowalnych stwierdzonych w raporcie końcowym, Wspólny Sekretariat Techniczny lub Instytucja Zarządzająca potrąca kwoty nienależnie wypłacone od płatności końcowej. Wspólny Sekretariat Techniczny informuje Beneficjenta Wiodącego na piśmie o redukcji płatności oraz o kosztach niekwalifikowalnych.
4. W przypadkach, gdy odliczenie kwoty nienależnie wypłaconej od następnej płatności nie jest możliwe (tj. jeśli kwota do zwrotu jest większa niż kwota następnej płatności itp.), a Notatka o nieprawidłowościach została wystawiona przez audytora, WST lub Instytucję Zarządzającą, Instytucja Zarządzająca wystawia wezwanie do zapłaty dla Beneficjenta Wiodącego i odzyskuje nienależnie wypłaconą kwotę/wypłacone kwoty.
5. W przypadku stwierdzenia kosztu niekwalifikowalnego po dokonaniu płatności końcowej Projektu, Instytucja Zarządzająca wystawia wezwanie do zapłaty skierowane do Beneficjenta Wiodącego w celu odzyskania nienależnie wypłaconej kwoty / wypłaconych kwot.
6. Kwota do odzyskania lub odliczenia, odpowiadająca wydatkom niekwalifikowalnym lub kwotom nienależnie wypłaconym, jest obliczana przez IZ na podstawie całkowitego procenta ustalonego w § 5.2.
7. Beneficjent Wiodący zobowiązuje się do dokonania zwrotu kwoty należnej do Instytucji Zarządzającej, zgodnie z postanowieniami pkt. 1 niniejszego paragrafu, w terminie **45 dni** od otrzymania wezwania do zapłaty sporządzonego na piśmie, w którym Instytucja Zarządzająca żąda zwrotu kwoty od Beneficjenta Wiodącego. W uzasadnionych wypadkach Instytucja Zarządzająca może przesunąć termin zwrotu.
8. Jeżeli Beneficjent Wiodący nie dokona zwrotu takich kwot w terminie określonym przez Instytucję Zarządzającą, to Instytucja Zarządzająca powiększy kwoty przypadające do zapłaty przez dodanie do nich odsetek zgodnie ze stopą odsetkową stosowaną przez Europejski Bank Centralny w odniesieniu do swoich głównych transakcji refinansowania w EUR, publikowaną w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej, Seria C, dla płatności dokonywanych w EUR, w pierwszym dniu miesiąca, w którym taki termin wygaś plus trzy i pół punktu procentowego. Oprocentowanie zostaje naliczone za okres, jaki upłynął od terminu płatności określonego przez Instytucję Zarządzającą do daty faktycznego dokonania płatności.

9. W przypadku, gdy podatek od towarów i usług VAT zapłacony w ramach Projektu może zostać odzyskany, dany Beneficjent zwróci uprzednio zadeklarowaną kwotę VAT.
10. Kwoty przypadające do zwrotu na rzecz Instytucji Zarządzającej mogą być odliczone od kwot wszelkiego rodzaju, przypadających do zapłaty na rzecz Beneficjenta Wiodącego.
11. Opłaty bankowe przypadające do zapłaty z tytułu zwrotu kwot należnych Instytucji Zarządzającej zostaną pokryte w całości przez Beneficjenta Wiodącego.
12. Beneficjent Wiodący ustanowi w Umowie Partnerskiej procedurę zwrotu przez Beneficjentów kwot nienależnie im wypłaconych. Jeżeli Beneficjent Wiodący nie zapewni zwrotu kwot przez danego Beneficjenta, to Beneficjent Wiodący niezwłocznie powiadomi Instytucję Zarządzającą o tym fakcie. Instytucja Zarządzająca oficjalnie powiadomi danego Beneficjenta o konieczności dokonania zwrotu na rzecz Beneficjenta Wiodącego. Jeżeli dany Beneficjent nie dokona zwrotu, to Instytucja Zarządzająca zwróci się do państwa uczestniczącego, w którym dany Beneficjent posiada siedzibę z wnioskiem o zwrot kwot nienależnie wypłaconych, zgodnie z postanowieniami art. 74(2) do (5) RW.
13. W przypadku zwrotu związanego z roszczeniem w stosunku do Beneficjenta posiadającego siedzibę w Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli Instytucja Zarządzająca nie jest w stanie odzyskać długu, Państwo Członkowskie spłaci kwotę przypadającą do zapłaty i zwróci się o jej zwrot do Beneficjenta. Jeżeli zwrot dotyczy roszczenia w stosunku do Beneficjenta posiadającego siedzibę w Republice Białoruś lub w Ukrainie, a Instytucja Zarządzająca nie jest w stanie odzyskać długu, to poziom odpowiedzialności właściwego państwa partnerskiego WT, w którym Beneficjent posiada siedzibę, będzie taki, jak określono we właściwych umowach finansowania, zawartych pomiędzy Komisją Europejską a takim państwem, zgodnie z postanowieniami art. 8 i 9 RW.
14. Komisja Europejska może w każdym czasie przejąć zadanie windykacji kwot bezpośrednio od Beneficjenta lub od danego państwa.

§ 20

DZIAŁANIA PROMOCYJNE

1. Beneficjenci zapewniają odpowiednią widoczność współfinansowania projektu przez UE zgodnie z wymogami określonymi w Podręczniku Programu.
2. W szczególności Beneficjent Wiodący będzie powoływać się na Projekt oraz współfinansowanie Unii Europejskiej w informacjach przekazywanych beneficjentom końcowym Projektu, w jego raportach oraz we wszelkich kontaktach ze środkami masowego przekazu. Logo Programu oraz flaga UE muszą być przez niego eksponowane zawsze, gdy należy.
3. O ile Instytucja Zarządzająca nie zażąda inaczej, wszelkie ogłoszenia lub publikacje dotyczące Projektu dokonywane przez Beneficjenta Wiodącego lub któregośkolwiek z Beneficjentów, w tym przekazywane na konferencjach lub seminariach, muszą uwzględniać informację o współfinansowaniu Projektu przez UE. Wszelkie publikacje Beneficjenta Wiodącego i Beneficjentów, w jakiegokolwiek postaci i za pomocą jakiegokolwiek środka przekazu, w tym internetu, muszą zawierać następujące oświadczenie: „Niniejszy dokument został opracowany dzięki pomocy finansowej Unii Europejskiej **w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2014-2020**. Wyłącznie odpowiedzialność za treść niniejszego dokumentu ponosi <nazwa Beneficjenta Wiodącego / Beneficjenta> i w żadnym wypadku nie może ona być uważana za odzwierciedlenie oficjalnego stanowiska Unii Europejskiej,

Instytucji Zarządzającej ani Wspólnego Sekretariatu Technicznego Programu Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina 2014-2020”.

4. Beneficjent Wiodący niniejszym upoważnia Instytucję Zarządzającą, Wspólny Sekretariat Techniczny oraz Komisję Europejską do publikowania we wszelkich środkach przekazu i w dowolny sposób następujących informacji:
 - a) nazwa Beneficjenta Wiodącego i Beneficjentów
 - b) dane do kontaktu z przedstawicielami Projektu
 - c) tytuł Projektu
 - d) streszczenie działań Projektu
 - e) cele Projektu
 - f) daty rozpoczęcia i zakończenia Projektu
 - g) kwota dofinansowania oraz łączny koszt kwalifikowalny Projektu
 - h) lokalizacja geograficzna realizacji Projektu
 - i) wyciągi z raportów.
5. Beneficjent Wiodący zapewni co kwartał (począwszy od dnia rozpoczęcia wdrażania projektu, o którym mowa w § 4 pkt. 2) przedłożenie informacji graficznych i pisemnych na temat postępów w realizacji Projektu Wspólnemu Sekretariatowi Technicznemu w imieniu własnym i pozostałych Beneficjentów.
6. Beneficjent Wiodący przedłoży Instytucji Zarządzającej, poprzez Wspólny Sekretariat Techniczny, wszelką dokumentację audiowizualną z realizacji Projektu i udzieli swojej zgody na wykorzystanie takiej dokumentacji przez Instytucję Zarządzającą lub przez Wspólny Sekretariat Techniczny.
7. Beneficjent Wiodący niniejszym wyraża zgodę na publikację przez Instytucję Zarządzającą oraz wszelkie instytucje wyznaczone przez Instytucję Zarządzającą, dokumentacji audiowizualnej z realizacji Projektu w dowolnej formie i w dowolnych środkach przekazu.

§ 21

PRAWO UMOWY I ROZSTRZYGANIE SPORÓW

1. Niniejsza Umowa podlega prawu Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Strony podejmą działania w celu polubownego rozstrzygnięcia wszelkich sporów pomiędzy Stronami w okresie wykonywania niniejszej Umowy. W przypadku niemożności polubownego rozstrzygnięcia, na mocy porozumienia pomiędzy Stronami spór może zostać przedłożony Komisji Europejskiej do rozstrzygnięcia. W przypadku niepowodzenia opisanych powyżej środków, każda ze Stron może przekazać spór do rozstrzygnięcia przez właściwe sądy Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 22

ADRESY DO KONTAKTÓW

1. Wszelka korespondencja dotycząca niniejszej Umowy musi być sporządzona na piśmie, w języku angielskim, z podaniem tytułu Projektu i będzie wysyłana na następujące adresy:

Do Instytucji Zarządzającej:

Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju Rzeczypospolitej Polskiej
ul. Wspólna 2/4
00-926 Warszawa, Polska

Do Wspólnego Sekretariatu Technicznego:

Centrum Projektów Europejskich
ul. Domaniewska 39a
02-672 Warszawa, Polska

Do Beneficjenta Wiodącego:

< adres do korespondencji Beneficjenta Wiodącego >

§ 23**ZAŁĄCZNIKI**

Następujące dokumenty zostają załączone do niniejszej Umowy i stanowią jej integralną część:

Załącznik I: Pełnomocnictwo dla przedstawiciela Instytucji Zarządzającej

Załącznik II: Pełnomocnictwo dla przedstawiciela Beneficjenta Wiodącego (Legal Entities Form)

Załącznik III: Opis Projektu

Załącznik IV: Budżet Projektu

Załącznik V: Formularz Identyfikacji Finansowej (Financial Identification Form)

Sporządzono w języku angielskim w trzech oryginalnych egzemplarzach, dwa oryginalne egzemplarze dla Instytucji Zarządzającej i jeden oryginalny egzemplarz dla Beneficjenta Wiodącego.

Beneficjent Wiodący

Imię i nazwisko

Stanowisko

Podpis

Data

Instytucja Zarządzająca

Imię i nazwisko

Stanowisko

Podpis

Data